

Statenbrief

Aan Provinciale Staten

Onderwerp	Uitkomst BOL Noordwest 2026
Datum	08-09-2026
Documentnummer	UTSP-
Domein/opgave	SLO
Team	SRO
Portefeuillehouder	Van Essen
Bijlagen	Kamerbrief 'Uitkomsten BOL's 2026' en Ruimtelijk economische investeringsagenda (REIA) 'Utrecht, Heart of Health' <i>PM De Kamerbrief wordt naar verwachting op 14 september door het ministerie van BZK naar de Tweede Kamer gestuurd. Dan krijgen provincies een afschrift. Als beschikbaar Statenbrief inclusief bijlagen aan Provinciale Staten sturen.</i>

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie/ samenvatting:

Op 9 september 2026 heeft het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) Noordwest plaatsgevonden. Eerder bent u op 14 juli met een [Statenbrief](#) geïnformeerd over de inzet van de provincie Utrecht en onze regionale partners voor het BOL Noordwest. Met deze Statenbrief informeren wij u over de uitkomsten van dit bestuurlijke overleg.

Inleiding:

Jaarlijks worden per landsdeel BOL's gevoerd over de samenwerking aan de grote en urgente opgaven in de fysieke leefomgeving. De provincie Utrecht vormt samen met de provincies Noord-Holland en Flevoland het landsdeel Noordwest. Op 9 september heeft het BOL voor dit landsdeel plaatsgevonden. Dit was een overleg van een Utrechtse, Noord-Hollandse en Flevolandse bestuurlijke afvaardiging en de ministers van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO), Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de staatssecretarissen van Defensie en IenW.

Toelichting:

Het BOL Noordwest stond grotendeels in het teken van de Uitvoeringstrategie Nota Ruimte, de regio Centraal Holland, de twee sporen van het programma NOVEX (provincies en gebieden) en het programma Woningbouw en Mobiliteit. Onder het programma NOVEX is de voortgang van de afspraken in de Ruimtelijke Arrangementen Rijk-provincies (afspraken over Ruimtelijk economische investeringsagenda (REIA) 'Utrecht, Heart of Health' in het geval van provincie Utrecht) en de Regionale Investeringsagenda's (Utrecht-Amersfoort en Groene Hart voor het Utrechtse) besproken.

Uitvoeringsstrategie Nota Ruimte

Tijdens het BOL Noordwest heeft het Rijk de regio verzocht om te reageren op de concept Uitvoeringsstrategie Nota Ruimte. Het Rijk heeft deze uitvoeringsstrategie opgesteld om invulling te geven aan het zelfbindende karakter van de Nota Ruimte en om de (gebiedsgerichte) samenwerking met medeoverheden vorm te geven. In de uitvoeringsstrategie zijn door het Rijk keuzes gemaakt over de wijze van instrumenteren van de Nota

Ruimte. Het vormt op die manier de agenda voor de interbestuurlijke samenwerking die volgt uit de Nota Ruimte en voedt de agenda's binnen het programma NOVEX (provincies en gebieden). De regio heeft het Rijk gevraagd om bij de inzet van haar instrumenten de NOVEX-gebieden meer centraal te stellen. Voor de integrale uitvoering van de gezamenlijke Ontwikkelperspectieven is het van belang om de instrumenten uit programma's optimaal op elkaar af te stemmen/ te koppelen. Door te komen tot gebundelde pakketten van instrumenten kan het adagium van meervoudig ruimtegebruik i.p.v. enkelvoudig ruimtegebruik uit de Nota Ruimte worden geborgd. Ook is aandacht gevraagd voor de positie van het NOVEX-spoor provincies als dé plek voor de ruimtelijke afweging tussen samenhangende nationale en provinciale opgaven en ambities. En de daarmee samenhangende kansen en schuulpunten.

Regio Centraal Holland

Tijdens het BOL Noordwest is door Rijk en regio afgesproken om samen te blijven werken aan de aanpak van wateroverlast in regio Centraal Holland. Om tot een acceptabeler risiconiveau te komen, heeft het vernieuwen van het gemaal bij IJmuiden met een capaciteit van 410 m³/s de eerste prioriteit. Daarnaast wordt een afwegingssystematiek uitgewerkt voor het reserveren en realiseren van ruimte voor water in stedelijke en landelijke polders. Verder wordt in beeld gebracht wat de doelmatigheid is van noodoverloopgebieden langs het Amsterdam-Rijnkanaal/ Noordzeekanaal is en wat ruimtelijke (on)mogelijkheden en koppelkansen zijn. Ten slotte wordt verkend welke extra pompcapaciteit op termijn in het watersysteem kan worden toegevoegd (of extra in IJmuiden of op een additionele locatie tussen het Amsterdam-Rijnkanaal en het Markermeer). In het BOL Noordwest 2027 wordt een voorstel geagendeerd voor het meest kansrijke maatregelenpakket en bekostiging daarvan. De regio heeft gewezen op het belang van een integrale benadering in regio Centraal Holland. Water, ruimte en economie zijn geen losse dossiers. Zonder samenhang zijn de opgaven niet oplosbaar.

Ruimtelijk-economische Investeringsagenda (REIA) 'Utrecht, Heart of Health'

Tijdens het BOL Noordwest is door Rijk en regio (Metropoolregio Utrecht) afgesproken om met bedrijven en kennisinstellingen samen te werken aan de uitvoering van de Ruimtelijk-economische Investeringsagenda (REIA) 'Utrecht, Heart of Health'. Hiertoe worden beschikbare regionale, nationale en Europese financiële middelen zo mogelijk gebundeld ingezet op de investeringsklare voorstellen voor 'Rode Biotech', 'MedTech', 'Slimme Energiesystemen' en 'PFAS Verwijdering'. Ook wordt de REIA benut om de benodigde ruimtelijke randvoorwaarden voor hoogwaardige economische ontwikkeling sterker te verbinden met de maatregelen in Regionale Uitvoerings- en Investeringsagenda (RUIA) van het NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort. Richting het BOL Noordwest 2027 wordt samengewerkt aan een aanpak voor het veelbelovende voorstel 'Earth Valley Ecosysteem'. De voortgang van de uitvoering van de REIA wordt vanaf nu jaarlijks besproken in een bestuurlijk overleg met het ministerie van EZK. Vanwege het economische en maatschappelijke belang voor Nederland zal het Rijk 'Utrecht, Heart of Health' een plek in de Nota Ruimte geven. De regio heeft aangegeven verheugd te zijn met de interesse van het Rijk voor en betrokkenheid bij de REIA. Investeren in 'Utrecht, Heart of Health' is niet alleen een regionale keuze, maar een strategische investering in het toekomstige concurrentievermogen en de weerbaarheid van Nederland als geheel.

NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort: Regionale Uitvoerings- en Investeringsagenda (RUIA)

Tijdens het BOL Noordwest is de Regionale Uitvoerings- en Investeringsagenda (RUIA) voor het NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort door Rijk en regio vastgesteld. De RUIA geeft een overzicht van de maatregelen inclusief de investeringsbehoefte die nodig zijn om de ambities zoals aangegeven in het [Ontwikkelperspectief 'Gezond groeien in nabijheid'](#) te realiseren. Het biedt daarmee een basis om via de methodiek van adaptief programmeren toe te werken naar integrale Rijk-regio-uitvoeringsafspraken. Ook is afgesproken om gezamenlijk te werken aan de verdere concretisering van maatregelen op het gebied van water, bodem, energie, mobiliteit, werken, Regiopoorten, groen en landschap om tot realisatie te komen. De regio heeft aangegeven dat, om de ambities van het Ontwikkelperspectief te behalen, het is nodig om structureel te werken aan het oplossen van knelpunten (stikstofruimte, aanpak netcongestie, bereikbaarheid en bedrijfsverplaatsing en klimaatadaptatie).

NOVEX-gebied Groene Hart: Regionale Investeringsagenda (RIA)

Tijdens het BOL Noordwest hebben Rijk en regio afgesproken zich in te spannen om de RIA voor het NOVEX-gebied Groene Hart met de hierin opgenomen sleutelprojecten mogelijk te maken en te realiseren. Omdat deze RIA in het Bestuurlijk Platform Groene Hart al was vastgesteld, was dit onderwerp een hamerpunt in het BOL Noordwest.

Programma Woningbouw en Mobiliteit

Tijdens het BOL Noordwest heeft het Rijk de toevoeging van vijf nieuwe nationale grootschalige woningbouwgebieden voor tot en met 2035 bekrachtigd. Hiertoe behoren wel/ niet de vanuit de provincie Utrecht en regionale partners ingediende gebieden Kromme Rijngebied en de Nieuwe Meent. Deze gebieden komen boven op de bestaande lijst van 21 gebieden (waaronder Utrecht Groot Merwede-Rijnenburg, Amersfoort Spoor- en A1-zone en Regio Foodvalley in de provincie Utrecht). Op een later moment worden nog eens vijf extra nationale grootschalige woningbouwgebieden aan de lijst toegevoegd. PM Naar verwachting zal de 'Taskforce Versnellen Woningbouw' op 28 augustus de vijf nieuwe gebieden bekend maken.

Vervolgprocedure/ voortgang:

De tussen Rijk en regio gemaakte afspraken worden verder opgepakt. Over onze inzet, de inhoudelijke keuzes en bekostiging blijven we met u in gesprek. In ieder geval zal dat zijn voor het BO Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT) Noordwest dat is gepland op 4 november 2026.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen